

EDITURA PARALELA 45

frontiere
de
comunicaj

Redactare: Cosmin Perța
Tehnoredactare: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Laurențiu Midvichi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PADURA, LEONARDO

Măști / Leonardo Padura ; trad. din lb. spaniolă și note de

Marin Mălaicu-Hondari. - Pitești : Paralela 45, 2021

ISBN 978-973-47-3339-2

I. Mălaicu-Hondari, Marin

821.134.2

Máscaras

Leonardo Padura

© Leonardo Padura, 1997

Published by agreement with Tusquets Editores, S.A., Barcelona, Spain,
and Agenția Literară Livia Stoia.

Copyright © Editura Paralela 45, 2021

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar
conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

LEONARDO
PADURA
Măști

Traducere din limba spaniolă și note de
Marin Mălaicu-Hondari

Editura Paralela 45

Nota autorului

Luându-mi câteva libertăți poetice, în romanul de față am citat, mai mult sau mai puțin, din textele lui Virgilio Piñera, Severo Sarduy, Dashiell Hammett, Abilio Estévez, Antonin Artaud, Eliseo Diego, Dalia Acosta și Leonardo Padura, pe lângă unele documente oficiale și pasaje din Evanghelii. Pe unele le-am transformat, pe altele chiar le-am îmbunătățit și aproape pe toate nu le-am pus între ghilimele, așa cum se proceda mai demult.

Pe de altă parte, vreau să le mulțumesc următorilor prieteni, care și-au pus timpul și talentul în slujba citirii și corectării manuscrisului: Lourdes Gómez, Ambrosio Fornet, Alex Fleites, Norberto Codina, Arturo Arango, Rodolfo Pérez Valero, Justo Vasco, Gisela González, Elena Núñez și, bineînțeles, Lucía López Coll. În sfârșit, ca de obicei, țin să atrag atenția că personajele și întâmplările din cartea aceasta sunt rodul imaginației mele, oricât de mult ar semăna cu realitatea. Mario Conde e o metaforă, nu un polițist, iar el trăiește numai în spațiul posibil al literaturii.

Căldura invadează totul, ca o molimă. Căldura cade ca un vâl de mătase roșie, organic, compact, învăluind trupurile, copacii, lucrurile, pentru a le injecta otrava neagră a disperării și cea mai sigură și lentă moarte. E o condamnare fără recurs, fără circumstanțe atenuante, părând gata să devasteze întregul univers vizibil, chiar dacă vortexul ei fatal trebuie să fi căzut asupra orașului eretic, asupra zonei pedepsite. E calvarul căinilor vagabonzi, plini de râie, lipsiți de orice mângâiere, căutând o fântână în deșert; calvarul bătrânilor care târâie bastoane mai obosite decât propriile picioare, înaintând prin arșiță în lupta lor zilnică pentru subzistență; calvarul copacilor, cândva maiestuoși, acum pleoștiți de temperatura în ascensiune; al prafului încremenit de pe trotuare, jinduind după o ploaie care nu mai vine sau după rafale de vânt milostive, capabile să-i schimbe destinul înmărmurit și să-l transforme în țărână, sau în nori abrazivi, sau în furtună, ori într-un cataclism. Vîpia strivește totul, asupra lumii, macină ce mai poate fi salvat și stârnește numai furia, ranchiuna, invidia, ura cea mai cumplită, de parcă ar avea de gând să aducă sfârșitul vremurilor, al istoriei, al omenirii și memoriei... Cum naiba poate fi atât de cald, a murmurat în timp ce-și dădea jos ochelarii negri pentru a-și șterge transpirația prăfoasă de pe față, după care a scuipat pe stradă o salivă groasă, care s-a rostogolit în praful însetat.

Locotenentul Mario Conde, cu ochii usturându-l de la transpirație, s-a uitat la cer, implorând apariția unui nor binefăcător. Atunci a auzit chiotele de bucurie. Străbăteau aerul, trădând o adevărată hărmălaie, un cor ajuns la nenumărate repetiții, care s-a extins ca și cum ar fi fâșnit din pământ și s-ar fi deplasat în ciuda căldurii după-amiezii, acoperind pentru o clipă zgomotul autoturismelor și camioanelor care treceau pe Calzada, și apoi s-a lipit cu desfrânare de memoria lui Conde. Dar i-a văzut numai când a ajuns la colț: în timp ce unii sărbătoreau, bătându-se prietenește pe spate și țipând veseli, ceilalți se certau, țipând și ei, cu fețe supărate, învinuindu-se tacit pentru exact același motiv care-i făcea pe ceilalți atât de fericiți: ăștia au pierdut și ăia au câștigat, a concluzionat el rapid, după ce s-a oprit ca să-i privească. Erau băieți cu vârste între doisprezece și șaisprezece ani, de toate culorile și de toate aspectele, iar Conde și-a zis că dacă cineva asemenea lui, cu douăzeci de ani în urmă, auzind o hărmălaie similară s-ar fi oprit la același colț din cartier, ar fi văzut exact ce vedea el acum: băieți de toate culorile și de toate aspectele, numai că ăla, cel care se certa sau se bucura cel mai tare, cu siguranță ar fi fost Condesito, nepotul lui Rufino Conde. Brusc, aveai iluzia că acolo timpul nu exista, pentru că în acea intersecție se juca baseball încă de atunci, chiar dacă uneori mai apărea, premeditat, trădătoare, câte o minge de fotbal sau un coș de baschet, prins de stâlpul de curent. Dar în scurt timp, baseball-ul – cu bâta, cu mâna, la patru colțuri, la cele trei *rolling-un-fly* sau la perete – își reocupa, fără prea multe controverse, supremația asupra acelor mode trecătoare: baseball-ul îi contagiase, ca o pasiune cronică, iar Conde și prietenii săi suferiseră violent.

În ciuda căldurii, după-amiezile de august fuseseră mereu cele mai bune pentru a juca baseball în intersecție. Perioada vacanței făcea ca toată lumea din cartier să stea acasă încontinuu, fără nimic mai bun de făcut, iar soarele nebun al verii permitea ca jocul să se prelungească până după opt seara, dacă se juca o

partidă care să merite așa ceva. E drept, totuși, că în ultimul timp Conde văzuse puține partide de baseball jucate în intersecție. Băieții păreau să prefere alte distracții, mai puțin obositoare și urât mirositoare decât aceea în care trebuia să alergi, să lovești și să strigi ore în șir, în bătaia soarelui arzător, și s-a trezit întrebându-se ce-or fi făcând tinerii de acum în lungile după-amiezi de august. Ei nu: ei mereu jucau baseball, își aminti el, apoi își mai aminti și că puțini dintre ei se mai găseau în cartier: unii intrau și ieșeau din pușcărie, condamnați pentru delikte mai mici sau mai grave, iar alții se mutaseră în locuri atât de diferite precum Alamar, Hialeah, Santiago de las Vegas, Union City, Cojimar sau Stockholm, ba chiar unul dintre ei își ocupase locul de veci în cimitirul Colón: sârmanul Marquitos. De asta, chiar dacă încă ar mai fi vrut și ar mai fi avut putere și rezistență în picioare și în brațe, cei de atunci n-ar mai reuși să organizeze un meci, acolo, la intersecție, pentru că viața distrusese acea posibilitate, ca pe atâtea altele.

După ce cearta și bucuria au luat sfârșit, băieții s-au hotărât să înceapă un alt meci, iar cei doi lideri incontestabili ai grupului au început să aleagă jucători pentru fiecare echipă, redistribuind forțele, pentru a continua lupta în condiții mai echitabile. Și atunci i-a venit o idee lui Conde: o să-i roage să-l lase și pe el să joace. Cele opt ore de muncă în biroul de informații de la sediul central al poliției îl răpuseseră, dar era abia șase seara și, deocamdată, prefera să nu se întoarcă la căldura singuratică de acasă. Tot ce putea face mai bun era să joace o partidă de baseball. Dacă o să-l primească.

S-a apropiat de ei, erau adunați în jurul locului ales pentru *home-plate*, și l-a chemat pe fiul negrului Felicio. Felicio a fost unul dintre cei care juca mereu cu el și, după timpul scurs de când nu-l mai văzuse, Conde bănuia că era din nou la închiisoare. Băiatul era la fel de negru ca taică-su și moștenise și mirosul acela de transpirație, aspru și amar, pe care Conde îl știa din

memorie, pentru că se impregna cu el ori de câte ori umbla cu Feliciano.

— Rubén, i-a zis negrișorului care-l privea mirat, crezi c-aș putea juca și eu cu voi?

Băiatul a continuat să se uite la el ca și cum nu l-ar fi înțeles, după care și-a mutat privirea spre prietenii săi. Conde s-a gândit că n-ar strica o explicație.

— E mult de când nu am mai jucat, și am chef să prind niște mingi...

Rubén s-a dus lângă ceilalți jucători, pentru ca greutatea deciziei să nu apese doar pe umerii lui. În țara asta e mai bine să te sfătuiești pentru orice, s-a gândit Conde în așteptarea verdictului. Părerile păreau împărțite și acordul a durat neașteptat de mult.

— Bine, a zis Rubén într-un sfârșit, făcând pe mijlocitorul, dar nici el și nici ceilalți nu păreau mulțumiți de decizie.

În timp ce formau cele două echipe, Conde și-a dat jos cămașa și și-a îndoit de două ori manșetele pantalonilor. Noroc că în acea zi mersese la muncă fără pistol. Și-a așezat cămașa pe zidul casei unde trăise galicianul Enrique – mort și el de zece, douăzeci?, o mie de ani? – și apoi i s-a spus că era în echipa lui Rubén și că va fi jucător de câmp. Dar, văzându-se înconjurat de băieți, cu toții fără cămașă ca și el, Conde a realizat cât de absurd și de forțat părea totul: simțea pe piele privirile batjocuritoare ale tinerilor și s-a gândit că probabil îl priveau așa cum l-ar privi un trib îndepărtat pe primul misionar sosit printre ei; era un străin, folosea alte cuvinte și avea alte obiceiuri, și nu avea să-i fie ușor să se integreze acelei frății, care nici nu-l chemase, nici nu-l voia, nici nu-l putea înțelege. În plus, era aproape sigur că toți băieții aceia știau despre el că e polițist și, respectând etica ancestrală a cartierului, nu le convenea să fie văzuți în asemenea situație cu Conde, oricât de prieten ar fi fost acesta cu

părinții sau frații lor mai mari. Da, anumite lucruri rămăseseră neschimbate acolo, în intersecție.

În timp ce jucătorii din echipa lui își ocupau pozițiile, Conde și-a luat cămașa și s-a dus la Rubén. A vrut să-și treacă brațul pe după umărul lui, dar s-a oprit văzând pelicula de sudoare care acoperea pielea tânărului.

— Scuze, Rubén, a zis, dar mi-am amintit că urmează să mă sune la telefon. Jucăm altă dată.

A luat-o spre Calzada, simțind cum soarele roșu, nemilos, situat acum la înălțimea ochilor lui, îi ardea trupul și sufletul. Deasupra capului său a văzut monumentul cu spada în flăcări care-i indica ieșirea ireversibilă din acel paradis pierdut pentru totdeauna, care fusese al său, dar nu mai era și nici nu avea să mai fie. Dacă intersecția aceea nu-i mai aparținea, atunci ce-i mai rămăsese? Senzația dureroasă că era un străin, un pripășit, un diferit l-a cuprins cu atâta putere încât Conde a trebuit să se stăpânească și să apeleze la ultimele rămășițe de mândrie pentru a nu o lua la fugă. Și abia atunci, înțelegând ce însemna să alergi în căldura aceea la intersecție, și-a dat seama de motivul pentru care nu voiseră să-l primească în joc: Cum de nu mi-am dat seama, nemernicii ăia joacă pe bani...

— Ce-i cu tine, nebunule?

— Nu știu, cred că-s obosit.

— Ce căldură, nu?

— A naibii.

— Ai o față de cur.

— Bănuiesc, a admis Conde, tușind și apoi scuișând pe fereastră în curtea interioară a casei.

Din scaunul său cu rotile, Slabu' Carlos l-a privit atent și a dat din umeri. Știa că atunci când prietenul său se comporta așa, cel mai bine era să-l ignore. Susținuse întotdeauna că Mario

Conde era un ins care suferea ca dracu', care nu uita nimic nici-odată, un masochist, un ipohondru dovedit și individul cel mai greu de consolat din toată lumea, numai că în acea zi nu părea să aibă chef să-și bată capul cu atacul de melancolie acută de care suferea prietenul său.

— Vrei să pui muzică? l-a întrebat.

— Tu vrei?

— Am zis și eu așa. Ca să facem ceva, nu?

Conde s-a dus la lungul șir de casete care ocupa partea de sus a rafturilor. Și-a trecut privirea peste titluri și trupe, fără să se mai mire de eclecticul gust muzical al lui Slabu'.

— Ce-ai vrea să ascuți? Beatles? Chicago? Formula V? Los Pasos? Creedence?

— Bagă un Creedence, a spus el pentru că amândurora le plăcea vocea puternică a lui Tom Foggerty și chitățile sălbatice de la Creedence Clearwater Revival.

— Asta e cea mai bună versiune de la *Proud Mary*.

— Asta-i clar.

— Cântă de parcă ar fi negru, sau nu: cântă de parcă ar fi Dumnezeu, futu-i.

— Da, futu-i, a zis Slabu' și s-au trezit privind-se în ochi; simțiseră în același timp certitudinea acută a fericitei repetări pe care o trăiau.

Același dialog, cu exact aceleași cuvinte, îl mai spusese, de multe ori, în cei aproape douăzeci de ani de prietenie, și întotdeauna în camera lui Slabu', iar de fiecare dată când dialogul acesta avea loc le dădea senzația că pătrund în împărăția fermecată a timpului ciclic și perpetuu, acolo unde se putea imagina că totul este imaculat și etern. Dar nu puține erau semnele vizibile, plus cele ascunse în spatele rușinii, fricii, ranchiunei, ba chiar și iubirii, care avertizau că permanente erau numai chitățile de la Creedence și vocea lui Tom Foggerty: începutul de chelie a lui Conde și obezitatea îngrijorătoare a lui Slabu', căruia

MARIN MĂLAICU-HONDARI (n. 1971, Sângeorz-Băi) este poet, prozator și traducător din limba spaniolă. A tradus peste 20 de cărți de ficțiune, oferindu-le cititorilor cărți semnate de unii dintre cei mai importanți autori de limbă spaniolă, precum: Federico García Lorca, Julio Cortázar, Roberto Bolaño, Mario Vargas Llosa, Carlos Ruiz Zafón sau Guillermo Arriaga. Printre cele mai recente cărți publicate în traducerea sa, se numără: *Patria*, de Fernando Aramburu (Editura Litera), *Îți voi da toate acestea*, de Dolores Redondo (Polirom), *Îți vând un câine*, de Juan Pablo Vilalobos (Paralela 45).